

CHRISTI
451.LEONIS PAP.
12.VALENTIN. 27.
MARCIANI 2. IMP.LIV.
De fuga
Attilæ.

semel cœptum opus, nullus prodidit.
Sic igitur collectis copiis, quibus abundabat Attila, prudenti usus consilio, dirimens bellum, fugaque lapsus, longe longius abiens, a regionibus illis recedens, quo vires collapsas instauraret, consernatosque erigeret animos, Galliam deserens, se contulit in Illyricum, in Orientem reverfurus; sed a Marciani Im-

PAGIUS

rovo post pugnam Attilianam negotium facere potuissent, nisi is cito ad suas sedes redisset. Ex quibus, que certa esse debent, refellunt primo Cointius anno CDL. num. X. qui citatus Prisci verbi sribit, Meroveum post patris obitum Attili Legatione suscepit, Romanum ad Valentianum Imp. profectum esse, ibique a Prisco visum. Meroveus enim non ab Actio, sed a patre Legatu mitti potuit, ideoque non nisi ante bellum Attila.

XXIII.
Meroveus
Legatus a
patre ad
Romanos
ante ali-
quos annos
missus fue-
runt.

At inquit Cointius, Meroveus in sua Legatione, imberbis esse non potuit; cum ejus filius Childericus anno CDLVI. nimis luxuria arguitur a Turonensi lib. 2. cap. 12. Verum vana haec ratio; cum plures ante præsentem annos hanc Legatio obita fuerit, ideoque anno CDXXXII. vicecum circiter atatis annum attingere potuerit. Decepere Cointium hodierniores, ex eo enim quod Meroveus Clodionis patri succedit, consequente esse putavat, ut filius eius major nata fuerit; cum tamen Turonensis lib. 3. cap. 1. auctor sit, quator Clodopei M. filios regnum paternum aqua lance divisisse. Referuntur secundo Recentiores quidam rerum Francicarum Scriptores, qui volunt Legatum a Prisco Roma visum, a Meroveo Regie illuc missum esse, illumine alium non fuisse, quam Childericum hujus filium. Priscus enim diserte scribit, filium Francorum quondam Regis eum esse, quem Roma viderat, & post mortem patris dissidium de regno inter utrumque fratrem exortum esse. Quare si horum Recentiorum Scriptorum opinio vera esset, sequeretur Meroveus ante bellum Attilianum vita functum quod nullus dixerit. Praterquamquod Childericus tunc adolescentior erat, quam ut Legati munere fungi potuerit; cum currenti anno adhuc juvenis fuerit, & ut affirmat Fredegarius in Epitome Turonensis cap. 2. non in bello, sed cum matre hoc anno egredi: Vionodus Frac- cus, inquit Fredegarius, filius eius esteris Chil- derico, quod eum cum a Chuniis cum matre capti- vatus discuteretur fugaciter (lege sagaciter) libera- gerat.

XXIV.
Varii Re-
ges in e-
xercitu
Attila.

Tertia Regum, diversarumque nationum Ductori, a se satellites, nutibus Attila attendebant, inquit Jornandes, qui ante dixerat de populis Attila adhaerentibus: Inter quas Ostrogothorum, praeminebat exercitus, Valamire & Theodemiro, & Vvidemiro germanis ductoribus, Tum: Erat quo & Gepidarum agmine innumerabilis Rex ille famosissimus Ardarius.

XXV.
De loco
certaminis
& ca-
rum nu-
mero.

De loco certaminis inter Auctores non convenit, ut legere est apud Hadrianum Valesium citatum in voce Mauriacum, & Savaronem in Notis ad Panegyricum Avito Aug. a Sidonio Apollinari dictum. Jornandes quidem afferit, pugnatum esse in campis Catalaunicis quod & ali habent; sed quanam in regione Galliarum sit finis campi illi Catalaunici, quos Turonen- sis laudatus Mauricius, Jornandes Catalaunicos & Mauricos vocat, in controversia positum.

peratoris exercitu repulsus, inter fines Veneticos ad sequentis anni bellum con- sedit: at de his suo loco dicendum. At, que haec tenus de Attilæ anni hujus rebus gestis. Sic igitur divino nutu ex insperato pacato Orbe Romano, summa pace celebratum est Chalcedonense Concilium, ad cuius rerum gestarum narrationem jam admoyendus est stylus.

Hoc

Hanc tamen dirimere videtur Idacius, cuius verba mox recitabo, dum campos Catalaunicos collocat, haud longe de civitate Mettis, quam Hunni effragerant: innuit enim campos a vicino Catalauno, quod oppidum est ad Matronam Fluvium, Gallice, Châlons sur Marne, ita vocatos, quorum initium duabus leuis a Catalauno ponitur apud Spinatum, ubi hodie beatissima Virginis augustinum templum de Spina dictum. Bellum atroc, multiplex, immane, perinax, cui simile nulla usquam narrat an- titiquitas, inquit Jornandes cap. 40. In hæ prælio perit Theodosius Visigothorum Rex. Nox prælium diremit, & postea die Attila magna clade confusus de disculsi cogitavit, ac non multo post ad oppressionem Italæ movit pro- cinctum. In hoc famosissimo & fortissimum gen- tium bello ab utrilibus partibus CLXII. milia castra referuntur, exceptis XC. milibus Gepida- rum & Francorum, qui ante congressionem pu- blicam noctu sibi occurrentes mutuis concidere vulneribus, Franci pro Romanorum Gepidis pro Hunnorum parte pugnantes, inquit Jornandes juxta editionem Grotii, aliasque, que eam præ- cessere. Verum Gruterus in ea, quam post Grotium publicavit, testatur, in duobus Codicibus MSS. Palatinis, omnibus literis prescriptum esse, exceptis quindecim milibus Gepidarum, &c. quem errorne antequam hanc editionem legis- lem, correxerant & Fredeculo Lexoviensi, qui non scæculo floruit, & in suo Chronico Tom. II. lib. V. cap. XIV. habet etiam XV. M. Quod ex correctori exemplari Jordanis eum accep- pisse non dubitabam. Idem habet Toletanus lib. 2. de Reb. Hispan. cap. 8.

Denique de hac pugna audiendus Idacus in XXVI. Chronico, qui hoc tempore vivebat, licet per hæ tempora uno anno tardius quæ narrat, tilla rece- consignare solet. Is anno Abrahami 2468, qui dit e Gal- Kalend. Octobris hujus Christi anni inchoatur, Gens Hunnorum pace rupta deprudatur Provincias Galliarum: plurima civitates effrastra- z in campis Catalaunicis haud longe de civitate, quam effragerant Mettis, Actio Duci, & Regis Theodori, quibus erat in pace societas, aperto marte configens draconis casa superatur auxilio & bellum nox intempesta diremit. Res illi Theodo- res profructus occidit: CCC. ferme milia homi- num in eo certamine casæ memorantur: occiso Theodore Thorisimo filius ejus succedit in regno, Hunni cum Rege suo Attila relatis Gallis post cer- tamen Italiam petunt. Sed loco, CCC. ferme milia, legendum, CC. ferme milia. Theodosius teste Iudoro in Chronico, ubi Thorisimum, Thurisimondum vocat, annis triginta tribus re- gnavit, ideoque anno CDXVIII. regnum inie- rat. Prosper in Chronico, qui Roma cum Sancto Leone erat, ait: Tanta Patriæ acti provi- dentia fuit, ut raptim congregatis undique bel- latoribus viris, adversa multitudini non impar oc- curseret. In quo confidit quoniam neutrīs ceden- tibus insuperabilem strages commorientium facta sunt Club.